

BOLIVIJA

Bolivija zavzema površino 1.009.069 kvadratnih kilometrov in ima 3,5 milijonov prebivalcev. Od tega je 2,5 milijona Indijancev, 350.000 belcev, ostali so mešanec. Glavno mesto Bolivije je La Paz, ki leži 3.630 metrov nad morskó višino in ima 300 tisoč prebivalcev.

Bolivija, najmlajša latinsko-ameriška država, je postala v zadnjih letih predmet vsestranskih proučevanj. To zanimanje je izzvala vrsta notranjih sprememb, ki so nastale po revoluciji leta 1952 in ki se v glavnem nanašajo na dve ključni točki današnje vladne politike. To je nacionalizacija rudnikov kositra in agrarna reforma. Do teh sprememb je prišlo po dolgotrajni borbi, ki je pravzaprav

naravno nadaljevanje gibanja za odcepitev od španske metropole, kar so dosegli leta 1825. V obdobju prvih sedemdesetih let so imeli v Boliviji šestdeset državnih udarov. Sedem njenih predsednikov je bilo ubitih v času raznih uporov, ki jih v vseh južnoameriških državah, ne glede na njihov značaj, največkrat napačno nazivajo revolucija.

Narodno — revolucionarna stranka

Leta 1951 so imeli v Boliviji splošne volitve. Ogromno zmago je dobila napredna Narodno-revolucionarna stranka. Njene volilne parole so bile nacionalizacija rudnega bogastva in agrarna reforma. Zmaga tako postavljenega volilnega programa ima poseben pomen, ker so po starem volilnem zakonu imeli pravico samo pisarni prebivalci, katerih je v Boliviji kaj malo, okrog 22%. To pomeni, da 78% prebivalcev ni imelo pravice voliti svojih predstavnikov. Zato ni težko zaključiti, da je v takih pogojih moral napredno mestno prebivalstvo mobilizirati za svoja volilna gesla najširše plasti pismenega prebivalstva.

Narodno-revolucionarna stranka je bila na oblasti že leta 1946. Tedaj je zbrala okrog sebe meščanske sile, ki so hotele

REVOLUCIJA LETA 1952

Na podlagi prejšnjih izkušenj se je NRS v intenzivnem delom doma in v inozemstvu pripravila na volitve leta 1951 s programom o agrarni reformi in nacionalizaciji rudnikov kositra ter se povezala s sindikati in organizacijami kmečkih delavcev, ki so dostikrat bili pod vplivom anarhistov. Čeprav je NRS na volitvah zmagala, so ji

vendarle »veliki trije« preprečili, da bi prevzela oblast. Na ta njihov naklep je sindikat rudarjev, ki ga je vodil generalni sekretar Lečín, odgovoril z intenzivnimi pripravami na oboroženo vstajo. Vstaja se je začela leta 1952 in se spremenila v oboroženo revolucijo. Po zmagi revolucije je NRS znova prišla na oblast.

RAZPUST ARMADE

Prvi korak nove vlade je bila razpustitev korumpirane armade, ki je bila tesno povezana s koristmi domačega in tujega kapitala. Ob tej priložnosti je časopisje ponavljalo besede, ki jih je bilo poprej čuti v neki drugi južnoameriški državi, Kostariki: »Če je kje na svetu oblast, kjer ni potrebna armada, je to Latinska Amerika. Kdo so sovražniki, ki ogražajo neodvisnost držav Latinske

Amerike? Edini možnostni sovražnik je lahko samo »naš veliki brat« s severa. Če bi ZDA lepega dne skušale storiti tisto, kar so, na primer, storile z Mehiko, ko so to državo potisnile za reko Río Grande, bi se na nas vrgle z vso vojaško močjo. Če imajo naši narodi občut za neodvisnost in svobodo, se bodo postavili okupaciji po robu. Narodi latinske Amerike bodo znali braniti svojo svobodo«.

NACIONALIZACIJA RUDNIKOV

Gesto o nacionalizaciji rudnikov je postala stvarnost. Z njim pa so prišle tudi prve resne težave. Novo vlado Pas Estensora ni hotela dolga časa priznati nobena država razen Argentine. Vsi so čakali, da vidijo, kaj bodo ukrenile ZDA. Te so zapretili z blokado in ustavile nakup kositra. Bolivija pa krije svoje glavne potrebe skoraj izključno s prodajo kositra. Kositer predstavlja nad 75% vrednosti bolivijskega izvoza. Od skupne proizvodnje 30.000 ton je odhajalo 61% v ZDA. Estensoro se je obrnil za pomoč k Peronu, s čimer se je učinek gospodarskega pritiska ZDA občutno zmanjšal. Povezovanje bolivijskega gospodarstva z go-

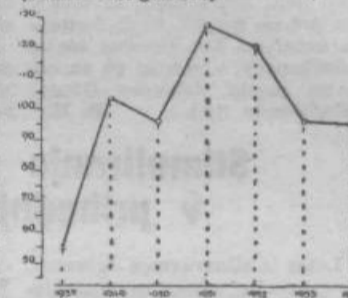
spodarstvom Argentine, ki ga je tedaj imel Peron v svojem načrtu, je vznemirilo nekatere finančne kroge v ZDA. Nekoliko kasneje je Bolivijo obiskal Milton Eisenhower, brat predsednika Eisenhowerja. Ko so proučili razmere v Boliviji, je Eisenhower priporočil ZDA, naj zavzamejo zmernejše in razumnejše stališče ne samo nasproti Boliviji, temveč nasproti vsem južnoameriškim državam. Tako je prišlo do priznanja stvarnega stanja v Boliviji in do dajanja gospodarske pomoči s strani ZDA. Leta 1954 je Bolivija dobila od ZDA 22 milijonov 600 tisoč dolarjev, dočim je za leto 1955 predviden znesek 20 milijonov dolarjev.

PROIZVODNJA KOSITRA

Bolivija je za Malajo in Indonezijo največji proizvajalec kositra na svetu. Pomiritev hladne vojne v svetu je privedla do zmanjšane povpraševanja in znižanja cene tega proizvoda, s tem pa tudi do zmanjšanja proizvodnje. Od 1,21 dolarjev za funt kositra v začetku leta 1953 je ob koncu istega leta padla cena na 0,806 dolarja, v začetku leta 1954 pa se je malo izboljšala in se povzpela na 0,95 dolarja. Zmanjšana proizvodnja je prizadela bolivijsko gospodarstvo. Da bi vsaj deloma zmanjšala učinek padca cen, je Bolivija v letu leta 1954 prek Rudarske korporacije Bolivije (državna administrativna ustanova) prevzela nase vse izgube, ki jih je povzročil padec cen na mednarodnem trgu. Razen padca cen pa grozi Boliviji tudi stalna nevarnost, da se bo

čez noč znašla v položaju, da ne bo vedela, kje naj topi izkopano rudo. Skoraj celotno proizvodnjo topijo zdaj v Teksasu v ZDA, ki pa pretijo, da bodo ustavile delo teh peči. Napravili so nekaj poizkusov, da bi našli rešitev iz tega stanja.

100 FUNTOV KOSITRA V DOLARJIH (v ZDA) (1 funt = 453 gramov)

KJE TOPITI IZKOPANO RUDO?

Bolivija je poklicala nemške strokovnjake, da bi proučili možnost izgradnje visokih peči v Boliviji. Hkrati so bolivijski strokovnjaki sami iznašli novo metodo taljenja kositra, ki ima mnoge tehnične in gospodarske prednosti pred dosedanjim načinom taljenja. Postavitev novih naprav bi, po proračunu, stala okrog 20 milijonov dolarjev, Bolivija pa bi letno prihranila 11,5 milijonov dolarjev. S tem bi Bolivija prvič v svoji zgodovini svobodno prodajala svoje proizvode.

ZEMLJA KMETOM!

Vlada je 2. avgusta 1953 izdala dekret: »Zemlja pripada kmetom«. Tega dne so kmetje sami prevzeli zemljo, ne da bi čakali na zakonski postopek. Po podatkih gospodarske komisije OZN za Latinsko Ameriko je do danes nad 40% obdelovalne površine prešlo v roke kmetov. Dokler niso izvedli agrarne reforme, je 4,5% prebivalstva imelo 70% zemlje, kar kaže na koncentracijo veleposestev.

Pri izvajanju nacionalizacije kositra je Bolivija prišla v spor s tremi podjetji, pri izvajanju agrarne reforme pa se je sprla z mnogo večjim številom lastnikov. Ti so na vsi mogoče na-

činom taljenja. Postavitev novih naprav bi, po proračunu, stala okrog 20 milijonov dolarjev, Bolivija pa bi letno prihranila 11,5 milijonov dolarjev. S tem bi Bolivija prvič v svoji zgodovini svobodno prodajala svoje proizvode.

INDUSTRIALIZACIJA

V nasprotju z mnogimi južnoameriški državami Bolivija ni šla po poti hitre izgradnje lastne industrije. Nerazvitost industrije ali bolivijsko vlado, da daje pomembna sredstva iz izvoza za nabavo življenjskih potrebščin in industrijskih proizvodov. Zmanjšanje izvoza kositra in obenem povečanje deficita v plačni bilanci sta primorala gospodarske strokovnjake Bolivije, da bolj razmislije o tem, kako bi izvlekli državo iz odvisnosti od monoproduktov. Tako je prišlo do novih vlaganj za izkoriščanje bogatih nahajališč cinka, svineca in pe-

1) Gospodarstvo, v katerem prevladuje en proizvod. Značilno je za nerazvite in zaostale države. Tako na primer Kuba proizvaja skoraj izključno sladkor, Čileca čaj, Bolivija kositrno rudo itd.